

Mart van was met

Mart van Schijndel (1943-1999) was naast architect ook ontwerper, experimentator en liefhebber van glas als bouw materiaal. Als een van de eersten realiseerde hij in 1986 een structurele glasgevel. En met gebogen glas, in 1990 toegepast in de gevel van effectenkantoor Oudhof, was hij ook zijn tijd vooruit. Het Utrechtse Van Schijndelhuis, dat hij zelf ontwierp en gedeeltelijk meebouwde, is een permanente expositie van zijn werk. Highlights in het huis: de combinatie van doorzichtglas en matglas in de buitengevel, de ramen met kit als scharnier, de te openen pui binnen een scherpe hoek en de minimalistisch gedetailleerde vensters.

Patiogevel met doorzichtglas onder en matglas bovenin. Foto: Luuk Kramer

Natascha Drabbe woont in het Van Schijndelhuis en geeft op aanvraag rondleidingen voor geïnteresseerde architecten en studenten. Ze begint haar verhaal bij de buitengevel: 'Omdat de kavel tussen andere gebouwen ligt, heeft het huis niet echt een voorgevel. Maar er zijn wel twee patio's en via die gevels komt veel daglicht binnen. Het doorzichtglas onderin biedt een mooi zicht naar buiten. En het matglas daarboven maakt de ruimte extra licht, zonder problemen met inkijk.'

Scherpe hoek

Twee geveldelen rond de patio ontmoeten elkaar in een scherpe hoek. Om de glasdeur naar buiten te laten draaien, zonder dat hij de tegenoverliggende glaswand raakt, ontwierp Van Schijndel een 'hefboomscharnier'. Deze trekt de deur eerst een stukje uit de hoek vandaan, voordat deze verder openzwaait. Ook de keuken is door Van Schijndel ontworpen en meegebouwd. De glazen deurtjes scharnieren op en hangen aan de kit. Drabbe: 'Van Schijndel heeft het zó uitgedokterd dat er nog ruimte is voor de achterkant van het glas, dat wat naar binnen draait bij het openen van een deurtje. Hij heeft er ook rekening mee gehouden dat de kit langzaam uit-

hardt en nog wat krimpt.' De keuken is in 1993 gemaakt en duidelijk is te zien dat de deurtjes nog prima werken.

Heel opvallend zijn de strak uitgevoerde en minimalistisch gedetailleerde ramen en deuren, waarmee hij in de traditie van Rietveld past. Aangezien we in de huidige architectuur een trend zien om

Aan het Rokin 99 in Amsterdam, paste Van Schijndel al in 1990 gebogen glas toe. Foto: Gerhard Jaeger

Schijndel

glas zijn tijd VOORUIT

In bedrijfspand Lumiance in Haarlem, realiseerde Van Schijndel al in 1986 een structurele glasgevel. Foto: Gerhard Jaeger

zoveel mogelijk weg te werken, kunnen we concluderen dat Van Schijndel's werk navolging krijgt. Die navolgers werken over het algemeen met kant-en-klaar geïndustrialiseerde systemen die tegenwoordig op de markt zijn. Maar Van Schijndel ontwierp en fabriceerde dus alles zélf. Wellicht dat de interesse die zijn ontwerpen oproepen, producenten richting gegeven heeft.

Structureel glas

In 1986 ontwierp Van Schijndel in Haarlem Lumiance, een gebouw met een structurele glasgevel. Met die gevel waarin glas en bevestiging één geheel vormen, was Van Schijndel één van de eersten. Bovendien zijn sommige van de glaspanelen vastgezet met een bevestiging die aan de binnenzijde van het glas vast zit en aan de buitenzijde niet zichtbaar is.

In 1990 bouwde Van Schijndel in Amsterdam de gevel van Oudhof effectenkantoor, een project met een ruim budget. Hij paste daar gecoat reflecterend glas toe. Overdag is dat heel afschermend en is buiten niets te zien van wat er binnen

gebeurt, maar in de nacht is de pui juist transparant. Net als Lumiance is ook dit een structureel verlijmd gevel, maar daar komt bij dat het glas gebogen is. Opnieuw een vroeg voorbeeld van iets dat later algemener geworden is. Van Schijndel was overigens niet alleen een vernieuwend architect. Ook als ontwerper heeft hij naam gemaakt; onder andere met de glazen Delta vaas.

Het Van Schijndelhuis is op afspraak te bezoeken; kijk voor meer informatie op www.vanschijndelhuis.nl.

Ir. Rik Vollebregt

Van Schijndel ontwierp de scharnier om beide glasdeuren in een scherpe hoek toch te kunnen openen. Foto: Luuk Kramer

De glazen kastdeurtjes uit 1993 hangen aan (en scharnieren op) een naad van siliconenkit. Foto: Luuk Kramer